

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, VIII. évfolyam, 1. (57.) szám

Bécs, 2013 január

Ferenczy Klára

Berndorfi séták

Berndorfról, erről a Pozsonytól vagy Soprontól jó órányira, a Wiener Wald lábánál, a Triesting patak partján fekvő kisvárosról, nekünk, magyaroknak a medvével jelzett evőeszköz jut eszünkbe, hiszen az Osztrák-Magyar Monarchia idején, sőt még az ezt követő évtizedekben is ezzel étkezett a magyar középosztály.

A Berndorfer Metallfabrik ma is áll és működik. Bár változtak az idők és a többszöri tulajdonosváltás következtében a gyár a fénykora már rég elmúlt, de Berndorfban még ma is minden az egykori alapítóra, a Krupp családra emlékeztet. Szinte sehol sem nyomta rá a bélyegét egy család egy ipari településre annyira, mint Kruppék Berndorfra. A 19. század ipari forradalmának néhány évtizede alatt a pöttömnyi falu városépítézetileg is egyedi és egységes iparvárossá fejlődött: a templom felé kanyargó utcák barátságos sorházaival, melyekben a munkások laktak, a tisztviselőházakkal, kulturális és egészségügyi központtal, vendéglővel, uszodával, temetővel, templomokkal, színházzal...

Magyar turisták ritkán tévednek erre, pedig érdemes! Látták már például a berndorfi iskolát? Hát azt meg kell nézni!

A német származású Alfred Krupp az ipari forradalom közép-európai kezdetén, 1843-ban alapította meg a 200 lakosú Berndorfban az evőeszközügyárát. Az álmos, kis település virágzásnak indult és 1918-ban már 6000 alkalmazottja volt a gyárnak: munkások, tisztviselők, mérnökök... Tíz évig tartott, amíg a gyár valóban nyereségesnek bizonyult, de az alapító fia, Arthur Krupp (1856-1938) idejében a Berndorfi Fémárugyár termékei már világhírnek örvendtek és a medvejel a Berndorf felirattal a minőség szimbólumává vált. Noha a saját találmányú „kanál és villa hengerrel“ gyártott rendkívül tartós, olcsó, könnyen tisztítható alpakka evőeszköz eredetileg a széles vásárlóközönségnek készült, de elnyerte a császári udvar tetszését is. Erzsébet királynő Achilleionban, a Korfu-szigeti villájában és a császári yachton, a Miramaren is ezzel terítettett (ma a bécsi vár kincstári gyűjteményében látható). A Krupp gyár pedig megkapta a kitüntető k.u.k. „udvari szállító“ címet.

Természetesen idővel nem csak evőeszközt gyártottak Berndorfban. A századfordulói katalógusukban már 305 különféle alpakkából, acélból, bronzból készült árut találhatunk. Itt készültek az egész k.u.k. hadseregben bevezetésre került rohamsisakok, a bécsi Opernringen látható hatalmas Goethe emlékmű, s az első világháború után pedig a cég harangöntést is vállalt.

Artur Krupp, az új idők modern, patriarchális képviselője mai szemmel meglepő szociális érzékenységgel rendelkezett. Berndorfot Ludwig Baumann építész tervei alapján „ideális várossá“ alakította, ahol az emberek jól és biztonságban érezhetik magukat és ahol minden megtalálható, amire egy városnak szüksége lehet. A munkásainak, a tisztviselőinek egységes stílusban lakásokat, házakat építtetett, melyeket idővel öröklakásként megvásárolhattak. Gondoskodott a betegek ellátásáról, a gyerekek iskoláztatásáról és egy gazdasági udvart is létrehozott, melyben marhaistálló és disznóhizlalda is volt, önköltségi áron szerezheték be napi szükségleteiket a gyár alkalmazottjai. A kapitalizmus kizsákmányolása ellen agitáló osztrák szocialistáknak

A tartalomból:

MEGHÍVÓ:
Ferenczy Klára:
Könyvbemutató
"Közöttünk élnek"
(történetek nyugaton élő magyarokról)
február 3, 17:30
(3. oldal)

220 éves a Kolozsvári Magyar
Színjátszás
(4. oldal)

DEMÉNY PÉTER
költeményei
(5. oldal)

FÓNYAD-JOÓ GÁBOR
Sárrika néni Tatárszent-
györgyről
(6. oldal)

GYERMEKEK OLDALA
A deákot erővel királylyá
teszik (székely népmese)
(7. oldal)

FIGYELŐ:
előzetes,
kiállítások,
színház,
impresszum
(8. oldal)

.....
 Berndorfban nem is volt semmi esélyük, hiába kísérleteztek, hiszen a Krupp művekben munkásképviselet is volt. Igaz, nem vörös, hanem sárga színű!

Szenzációnak számított, hogy 1880-ban a világ első gőzerőművének a segítségével egész Berndorfban bevezette az áramot. „Fahrn ma Strom schauen nach Berndorf“ (Gyerünk Berndorfba villanyt nézni!) mondták az osztrákok és jöttek csodálkozni.

1899-ben készült el a Monarchia két leghíresebb építésének, Fellner és Helmernek a tervei alapján a német reneszánsz stílusában épített Munkás-Színház, melyet ünnepélyesen maga Ferenc József nyitott meg. A hagyományosan nyaranta megrendezett „Berndorfi Színházi Esték“-en a bécsi színészek ma is mindig telt házak előtt játszanak.

A város közepén, ha felkapaszkodunk a dombra, betérhetünk a Berndorf jelképének számító újbarokk Margaretenkirche-be, melynek főoltára húsz tonnányi bronzból készült. Ha szerencsénk van, akkor felcsendül a naponta háromszor hallható harangjáték is. A templomtól jobbra és balra található a híres, a Guinness-Rekordok Könyvében is szereplő két tökéletesen egyforma iskola. Az egyetlen különbség, hogy az egyikben Ferenc József (fiúiskola), a másikban Erzsébet királynő (lányiskola) szobra fogadja a látogatót az előcsarnokban. Alfred Krupp gyerekként nem szeretett iskolába járni, ezért a városában olyan iskolát álmodott meg, ami a világon egyedülálló, ahová szívesen járnak a gyerekek. A tantermek szomszédságában ingyenes orvosi rendelő látta el a beteg tanulókat, sőt a Monarchiában elsőként iskolafogászat is működött a házban.

Mindkét iskola 12 tanteremből áll és ezek mindegyike egy-egy történelmi korszakba és művészeti stílusba vezeti a tanulókat.

Az időutazás Egyiptommal kezdődik. Talán ez a legszebb terem! A gazdagon díszített kazettás plafonról Napisten Re és a szent skarabeus bogár tekint le ránk. Körben tipikus egyiptomi jelenetek, figurák és hieroglifák. Az ajtó kerete a felső-egyiptomi Eimisi sírkamrájának a bejáratát utánozza.

A dór osztály Görögország napsütését és mindig kék eget, az ajtó a műkénei torony kapuját idézi. A következő osztály szintén

gyönyörű. A pompeji vörös szín a falakon, a finoman rajzolt virág- és állatképek a Krisztus születése után 79-ben kitört Vezúv hamutól konzervált Pompeji kultúráját varázsolja elénk. Ezután következik a mór, a bizánci, a román, a gót, és a reneszánsz stílusú tanterem. A XIV. Lajos korába vezet a 9. osztály, melynek a Versailles-i kastély mintázata szolgált példaképül. A barokk osztály a bécsi Belvedere-t, az empire terem a bécsi Modena palotát, a rokokó osztály a schönbrunni kastélyt idézi. Az osztályokban a katedrák, a szekrények, az ajtók mind az odaillő stílusban készültek. Az iskola egyediségét, különleges szépségét nehéz leírni, látni kell! Ami még megkapó, hogy ma is ide járnak a gyerekek és mégis minden gyönyörű, ápolat és rendezett. Természetesen a táblák, az asztalok és a székek modernnek. Az iskola műemlékvédelem alatt áll és egy bizottság évente végignézi a termeket, a hibákat kijavítják, de az idegenvezető állítja, hogy minden berndorfi büszke az iskolájára és vigyáz rá.

Ha az idelátogatónak van ideje és energiája még, megnézheti az úgótikus Mária Templomot, a városi Krupp Múzeumot (érdemes!), a temetőben a Krupp-Mauzóleumot, sétálhat a parkban, ahol Ferenc József szobra áll és kirándulhat a közeli 472 m magasan fekvő Guglzipf-i vendéglőhöz és kilátótoronyhoz is, ahonnan csodaszép kilátás nyílik a környező fálvakra és a Bécsi Erdőre.

Az iskola megtekinthető: áprilistól októberig minden szombat-vasárnap 10-12 és 13-16 óra között, iskolai szünetekben naponta 13-16 óra között. Belépés csak vezetéssel: 4 €. Magyar nyelvű prospektus van!

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság februári rendezvényére

Meghívottunk:
Ferenczy Klára
újságíró

"Közöttünk élnek"
- történetek nyugaton élő magyarokról -
könyvbemutató

2013. február 3-án, vasárnap, d.u. 17:30 órakor
Az előadás helyszíne: Bécs 6., Capistrangasse 2/15

Ferenczy Klára

1944-ben született Sopronban. Sümegen érettségizett és Pécsen irodalom-történelem szakos diplomát szerzett.

Férjhezmenetele óta Ausztriában él. Kezdetektől részt vett az ausztriai magyarok kulturális életében.

Újságírói tevékenysége szorosan összefügg a *Bécsi Napló*val, ahol a *Közöttünk élnek* sorozatot vezeti. Szerkesztőségi tagja a *Széljárás* című regionális irodalmi folyóiratnak is.

A legutóbbi kötete, a „Közöttünk élnek“, amely 66 maga készítette interjút tartalmaz, a tavaly októberben jelent meg.

2012-ben tevékenységéért kitüntették a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével.

A Magyar Köztársaság Nagykövetségén - könyvének bemutatóján (2012.10.30)

220 éves a Kolozsvári Magyar Színház
A Kolozsvári Magyar Színház bécsi turnén 1880-ban

Ha megkésve is, szerkesztőségünk egy talán ismeretlenebb epizódus felelevenítésével köszönti a Kolozsvári Magyar Színházat, amely a múlt hónapban ünnepelte fennállásának 220.-ik évfordulóját.

A kolozsvári színház, hasonlóan a korábbi pesti Nemzetihez, vegyes műfajú volt, műsorán időről időre helyet kapott az opera is. Jórészt anyagi okokból Kolozsvárott nem tartottak folyamatosan opera-előadásokat. Zenekart mindig szerződtettek az igazgatók, hiszen a műsoron más zenés színháztípusok is szerepeltek. A zenekar nemcsak színházi tagokból állt. 1879-ben például évi 6000 forint fejében a zenei kísérethez szükséges huszonkét főt a kolozsvári konzervatórium biztosította. A Bölöny–Ditrói-korszakban a színházi zenekart a császári és királyi 51. gyalogezred állította ki.

EBBEN A HÁZBAN KEZDTE MEG ELŐADÁSAIT

1792. NOV. 11-ÉN

**AZ ERDÉLYI MAGYAR NEMES
SZÍNHÁZ TÁRSASÁG**

**”NYELVŰNK DICSŐSÉGÉRE ÉS A NEMZETI
TISZTA ÉRZÉS GYARAPÍTÁSÁRA”**

**ENNEK EMLÉKÉRE HELYEZTE IDE E TÁBLÁT
A SZÁZ ÉVES ÜNNEPET RENDEZŐ BIZOTTSÁG**

1892. NOV. 11-ÉN

**A HÁZ TULAJDONOSA, BR. HORVÁTH ÖDÖNNÉ
GR. RHÉDEY JOHANNA NEMES ADOMÁNYÁBÓL**

A kolozsvári volt Rhédey palota falára helyezett emléktábla és annak szövege

Az operettkultusz Kolozsvárott nem volt jelentős, pedig az Offenbach-láz Pestet megelőzve, már 1859-ben, az Eljegyzés lámpafényénél bemutatójával elérte az erdélyi fővárost. A későbbi évtizedekben is sikeres volt a műfaj, de nem uralta a műsorrendet. A téli és a nyári évad repertoárja között nem volt ugyan nagy a különbség, de az operett inkább nyári szórakozás maradt.

Fontosabb helyet foglalt el a népszínmű. A kolozsvári színpadon otthonos Blaha Lujza és a budapesti Népszínház más művészeinek vendégszereplése mellett olyan kitűnő népszínműénekes lépett fel itt, mint Balogh Györgyné, majd a férfiak közül Várady Miklós, nem is beszélve Szentgyörgyi Istvánról.

A műfaj sikerét jelzi a kolozsváriak egyhónapos bécsi vendégszereplése 1880-ban, mely elsősorban Ozorai (Fried) Adolf buzgólkodása révén jött létre. A „bécsi magyar népszínműtársulatot” vendéglátójuk, a később leégett Ringtheater, „a király által szubvencionált kolozsvári magyar színház társulataként” hirdette. A színház igazgatósága – a többi vállalkozó mellett – anyagilag is hozzájárult a vendégszerepléshez. Az együttes félhavi, előre kifizetett gázsival, új díszletekkel és jelmezekkel kelt útra. A turné karmestere Szabados Károly, koncertmestere pedig Salamon János volt. A kolozsváriak április 28. és június 6. között Tóth Ede A falu rossza, A kintornás család, A tolonc, Csepreghy Ferenc A piros bugyelláris, a Sárga csikó, Gaál József A peleskei nótárius, Szigligeti Ede a Csikós és A cigány című népszínművét adták elő. A társulat tagjairól Ditrói Mór így emlékezett meg: „Az üde, friss Palmay Ilka, a magyar típusú szép Balogné voltak az énekes-primadonnák. Drámai szerepekre: Ditróiné Kéler Ilona és a bájos szőke Boér Hermin. Anyaszerepekre a nagyszerű Krasznainé. Férfiak: Szentgyörgyi István, Kassai Vidor, Szombathelyi Béla, Gyenes László, Krasznai Miska, Ditrói Mór, Török Károly, Gabányi Árpád, Osváth Gerő, Lovászy Károly. Népszínműénekesünk a deli termetű Szabó Bandi és a szép hangú Várady Miklós. Mátray Betegh Béla volt a művezetőnk. Pompás női- és férfikórus. [...]

folytatás az 5. oldalon

*Demény Péter költeményei***Levél egy jóbaráthoz**

Tudom, barátom, szomjazik a vágy,
és szemben vele bazaltos valóság,
az élet egyre kopottabb kabát –
egy csomó lyuk, nem találsz a gombját;
hogyan aztán csak hiba mindenütt,
kiábrándul az ember mindenekből,
a remény részeg kocsija elüt,
és még az öröm sem jön mindig egyből –
de gondold meg, hogy végesek vagyunk,
ha csalódás, hát tőlünk is jöhet,
mint a valóság, bazaltosodunk,
s a lelkünk, mint egy nagy hiba, követ –
nincs minden sebzett kérdéssre válasz:
mindenkinek, ha magadnak megbocsátasz.

Részeg trubadúr románca

Csupán – nem hittem, van szó erre is,
mármint arra, hogy ültél asztalodnál,
legyek egy lap, mielőtt átlapoznál,
s másként rajzolnád meg a terveid.

Te nem mondtad, hogy ez már több a soknál,
de láttam rajtad, nem is lelkesít;
az ember takargatja lelkeit,
azok meg, summm, felgyorsulnak a stopnál.

Szóval csak ittam, számos vilmosok
úgy gondolták, hogy én nem-én vagyok,
hogy nem úr rajtam most már, csak a semmi.

És ittam, ittam, bukásom után,
csak vilmosok, részeg vagyok csupán,
s megpróbálom a nyakad elfeledni.

Kandúrtangó

Vad kandúr leszek,
csak legyen cicám,
szíveket tépdesek
vágyaim paraszán,
szemem fényt kölcsönöz
a lusta teliholdtól –
ne gondolkodj, cicám,
bennem a szerelem dorombol.

Karmom tüzes, hasít
egy falatot belőled,
bajuszom megvadít,
elindít benned lágy esőket,
és zajló zúrvizek
zúdulnak le egy furcsa dombról –
ne gondolkodj, cicám,
bennem a szenvedély dorombol.

Ösztönöm szétzilál
és újra összerak,
tébolyom zúg, zihál,
megérint vad határokat,
észvesztő nyávogás
felépít s menten szerterombol –
ne gondolkodj, cicám,
bennem a pusztulás dorombol.

Ne gondoldj semmire,
csak vedd magad a semmibe,
a mindent megkapod,
ne hagyd, hogy bármi elvigye,
a pokol peremén
nassolhatsz a paradicsomból –
ne gondolkodj, cicám,
bennem a nőséged dorombol.

folytatás a 4. oldalról:

Utolsó előtti előadásunk alkalmából a Burgszínház művészei búcsúvacsorát rendeztek tiszteletünkre. [...] Ez ünnepi estén a szoba falát óriási babékoszorú díszítette – a Burgszínház ajándéka. Széles piros-fehérezöld és sárga-fekete selyemszalag fonódott egybe testvériesen a koszorúról, jelképeül a művészet szent egységének. A szalagokon aranybetűkkel társulatunk minden szereplőjének – és az ajándékozónak neve.”

A vállalkozásnak nagy volt az erkölcsi sikere, ami azonban nem pótolta a deficitet.

2013 farsang - 2013 farsang - 2013 farsang - 2013 farsang

Fónyad-Joó Gábor

Sárিকা néni Tatárszentgyörgyről

Ha az ember Szigetszentmiklós és Százhalombatta irányában hagyja el Budapestet, Szigetújfalun és Szigetszentmártonon áthaladva - de még jóval Szigetbecse előtt - hamarosan megérkezik Kunszentmiklósrá, a magyar pusztá eme metropolisába. Ha azonban már a szalkaszentmártoni autópálya-lejáratig jutottunk el, ez azt jelenti, túlhajtottunk célunkon. Kunszentmiklóstól pedig rövid út vezet Tatárszentgyörgyig - amit nem szabad Szamostatárflavával összetéveszteni - és Sárিকা nénihez, aki János férje elhalálása óta egyedül látja el a paraszti udvarukon adódó tennivalókat.

Ez egy olyan vidék, ahol a férfiak még bajuszt viselnek, a pálinkájukat pedig maguk főzik a disznóól melletti csűrben. Sárিকা néni Jánosa is szorgalmasan üzte ezt az ipart, mígnem a pálinka legyőzte. A magyar nyelv ezen a tájon még helyi formájában virágzik, s az emberek a lelküket is beleadják, amikor ezen az áldott nyelven beszélnek, amely Jézus Krisztus anyanyelve volt, ahogyan ezt itt, a környéken mindenki tudja. Hogyan is tudott volna Isten másképp értekezni a fiával, ha az nem tudott volna magyarul? Ha azonban szitkozódási és káromkodási világbajnokságot rendeznének, Magyarország minimum ott volna a döntőben. Elégedetlenségük kifejezésére bizonyos családi vi-

szonyokat szeretnek használni. A tatárszentgyörgyi parasztasszonyok például a nem tojó tyúkjainak azt szokták tanácsolni, hogy kezdeményezzenek nemi kapcsolatot édes anyukájukkal, akik különben is prostituáltak voltak. Ez utóbbi foglalkozást egyébként szerintük a helyi állatvilág szinte minden tagja űzi, nemre való tekintet nélkül. De teszik ezt a traktorok, a fűnyírók és állítólag a már nem működő tévékészülékek is.

Azt reméltük, Sárিকা néninek jó hangulatú tyúkjai vannak, ugyanis egy doboz friss tojás miatt sétáltunk portájára azon a szép nyári napon. Szerencsénk volt, megkaptuk tőle a tojást, a tyúkok azután pedig zavartalanul folytathatták tevékenységüket. Beszédbe elegyedtünk, és megtudtuk, hogy új buszjáratot terveznek Tápiószentmárton és Jászsalszószentgyörgy között, azzal gyorsabban el lehetne jutni Jászboldogházára, ami viszont Sárিকা néni számára teljesen érdektelen, mert ott őneki semmi keresnivalója nincs, legfeljebb Felsőnyáregyházára szokott nagyritkán ellátogatni. Na és magunk - érdeklődte meg tőlünk végül - még mindig abban a Bécsben lakunk? S nem akarunk-e végre valahára elköltözni onnan, hisz annyira messze van Budapesttől és a pusztától - egyáltalán van-e ott élelmiszer és fedél az ember feje fölé? - A Jézus magyar származásához hasonlóan ugyanis ezen a vidéken az a meggyőződés is él, hogy a világ kizárólag egyetlen országból, mégpedig Magyarországból áll, ezért normális élet csakis ott képzelhető el. Minden egyéb nem más mint felvágós extravagancia, olyan, mint mondjuk, hogy ötven év múlva majd lakótelepek lesznek a Marson, s a Földön maradtak majd rosszállóan csóválják a fejüket, amikor azokkal a távoli kalandorokkal találkoznak.

Megköszöntük hát a tojást, s már hazafelé indultunk volna, amikor Sárিকা néni hirtelen felkiáltott, egy bizonyos foglalkozást említett, s azt mondta, pont ma reggel tekerte ki a nyakát egy tyúknak, s hogy vajon nem szeretnék-e elvinni a felét ebédre. Megkopsztani azonban majd magunknak kell. Megköszöntük, de nem fogadtuk el, azzal indokolva, hogy vegetáriánusok vagyunk. Erre rövid szünet után, a tatárszentgyörgyiek toleranciáját igazolva felelt: "Rendben van, elfogadom. Ami viszont engem illet, én protestáns vagyok!"

(A fiatal bécsi prózairó írását német nyelvről fordította Kászoni Zoltán)

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala

A deákot erővel királylány teszik (székely népmese)

Utra ment egy deák, s a mind a mezőbe ment, talált valami kipattogzott borsószemekre; gondolta, hogy azoknak hasznát veheti, mett ő szegén legény; hiszen az apja azt es tanácsolta vót neki, hogy a mi többet ér egy bolhánál, azt ha találja, vegye fel. Felszette hát a borsót, s a zsebibe rakta. Uttyába elestéledett egy kiráji városba, bémentette magát a kirájnál, s utiköttséget kért, s az éjjelre szállást.

A deák jóforma legén vót, helyesen beszélt, s ügyesen viselte magát. A kirájnénak e figyelmire esett, s mindhogy eladó leánya vót, ugy vélekedett, hogy hát ha ő kirájiu, s leánnézőbe jött, s csak azért ötözött deáknak, hogy ne esmerjék meg! Ezt a gondolattját megmonta az urának, s a kiráj es hejjesnek vette. Ketten megegyeztek, hogy tuggyák ki, igazán kirájiu-e? megmarasztották vaj két napra. Első éczakára nem igen pompás ágyat vettek neki, azért, hogy ha aval megelégszik, ugy csak deák, de ha nem, akkor kirájiu.

Az ágyat megvették egy ódálházba, s egy bizadalmas emberit a kiráj annak az ablakára állította, hogy lesse meg a deákot, mit csinál. Megmutatták a deáknak az ágyat, s ő vetkezni kezd ott egyedül; de a mind vetkeznék, a borsó a zsebiből mind az ágyba hull alája; ő keresgélni kezd, s egyenként esszeszededetni; hajnal lett, mig essze tutta szedni.

A vigyázó nem látta, mivel dógozik a deák, de látta, hogy nem aluszik, hanem mind csak az ágyat igazgassa, s csak hajnalra alutt egy cseppecskét. Azt jelentette a kirájnak, hogy a szálló nem alutt, csak az ágyával bajlódott, ugy látszik, hogy nem afféle ágyhoz van szokva.

Felköt a deák, s reggeli ebéd alatt a kiráj megkérdete, hogy alutt? A deák azt monta: Egy kicsit nyughatatlanul, de annak es magam valék az oka! Ebből azt huzták ki, hogy megbánta, miétt nem atta ki magát, hogy ahoz való jó ágyat vessenek neki. Hitték, hogy kirájiu, s ahozvéve bántak véle.

Más este esmént oda vettek ágyat, de kiráji módra. A deák, hogy a mult éjjel nem alutt vót, mihentes a fejit letette, ugy elalutt, mind a tök, virattig meg sem mocczant. Most a borsóval nem kellett hogy baja legyen, mett azt a küsruhája szegibe kötöte vót, mikor az ágyból összekeresgélte. A vigyázó azt jelentette reggel, hogy az utazó végig jól alutt.

Csakugyan most mán meghitték, hogy a deák csak deák képet vett de kirájiu; reá fogták, hogy kirájiu, s kirájiunak szólították.

A kiráj leánya jól járt utánna a deáknak, nem nagy dologba került, hogy magát véle megszerettesse; s ketten esszekötek. Álló esztendeje vót, hogy együtt élnek; akkor őket felrakták, s utnak eresztették, hogy a deákkiráj es mutassa meg feleséginek a maga országát.

A deák még most ijett meg, hogy kuruczson tanál jární. Szepegett, szepegett, de csak elszánta magát, hogy úgy legyen, a hogy jó. Mondá magába: Elindulok véllik, s ha nem egyéb, elszököm töllik, visszamegyek a kolegyomba! A deákköntöst soha sem hatta el magától. - Elindulnak, s addig mennek, mig egy nagy erdőbe érnek; ott egy hejt a deák férre menyen, s méj árokba vetkeződni kezd, hogy a deák gunyába ötözzék s elszökjék.

Éppen ott hevert egy hétfejű sárkán, s ez őt megszólította: Ki vagy? mit keressz itt? mit akarsz? - A deák elbeszélte, a sárkánnak az egész dógát, s azt es, hogy most éppen szökni akar el. - A sárkán azt monta rea: Nem szükség elszökni; kár vóna! - csak fojtasd utadot, s a mind az erdőből kiérsz, meglátsz egy ludlábon forduló rézvázat, menny be abba, s lakjál ott békével feleségestől, kutyástól, macskástól, addig, mig a vár mozogni s forogni kezd; de akkor osztán kotróggy onnét, met akkor én menyek oda haza, s ha bennekaplak, vége életednek.

Visszament hát a deák az uti társasághoz, s tovább utaztak, mig az erdőből kiérve a várat meglátta; oda mind bementek, s megtelepettek, mind az övébe. Jól találták magikot két esztendőn keresztül, s maga es hinni kezte, hogy ő mán igazán kiráj. De hát ecczer a vár csak mozogni, forogni kezd gyorsan! Megbusul a deák, s kimenyen a vár élire, ott sétál nagy-buson alá s fel. Talál ott egy vén banyót, a ki azt kérdi tölle: Mi bajod van, felséges kiráj? Hm! az a baj anyó, azt mongya a deák, hogy nem vagyok kiráj, de még es annak kell lennem! Elbeszéli egész dógát mostanig. A még nem baj fiam! azt mongya a banyó; köszönd, hogy nem titkoltad el előllem dógodot! én a kuruzsos kirájné vagyok, a hétfejű sárkánnak legfélelmesebb ellensége, azért azt tanácsolom: igen hirtelen süttess egy czipót, egymásután hét sütéssel azt a czipót mindenkor legelőbb tétesd bé a kemenczébe, s legutóljára vétesd ki; azt hónap ecczere, mikor a hétfejű sárkán megérkezik, tétesd ki a várkapuba, s az a sárkánnak ugy megfelel, hogy a téged soha sem fog háborgatni s a vár mindenestől neked marad!

A deák a czipót éppen úgy elkészítette, s már éjjel után egy óraker a czipó ki vót téve a várkapuba. Mikor a nap butt fel, a hétfejű sárkán a várkapura ment, de őt a czipó így szólította meg: Hó! itt én vagyok az őrző, ide az én engedelmem nélkül nem be! ha bé akarsz menni, előbb ki kell állanod azt, a mit én kiállottam!

Nekem ide csak bé kell mennem! azt mongya a sárkán; micsoda próbákat állottál ki hát?

A czipó elbeszélte, hogy őt, mikor mag vót, felásott földbe takarták, elrothatt, kikött, felnött, sok hideget, meleget, essöt, havat kiállott, még es megtermett, levágták, esszekötözték, megcsépeltek, esszemorzsálták, meggyurták; azután hétczer egymás után, mindannyszor minden társainál előbb, a tüzes kemenczébe bévették. - Ha ezt mind így kiállod, akkor hiszen béeresztlek, de máskülömben ide nem bé!

A sárkán tudva, hogy mind azt ki nem álhassa, ugy neki haragudott, hogy mérgibe kihasatt s így elpusztult.

A deák pedig az naptól fogva annak a várnak ura lett; apóssa s anyóssa halála után két országnak lett kirájja; s ha meg nem hót, ma es uralkodik.

Ha tudnám, hogy ilyen szerencsésen járok, mind az a deák, én es a mái szentséges nap béállanék deáknak!

.....

Figyelő

~~~~~

Figyelő

Figyelő

ELŐZETES

A Bornemisza Péter Társaság márciusi meghívottja: **dr. Kókai Károly**, filozófus és művészettörténész. Az előadás címe: "Kassák Lajos és a magyar avantgárd bécsi emigrációja". **2013. március 3.-án**, d.u. 17:30 órakor. 6. Bécs, Capistrangasse 2-15.

KIÁLLÍTÁSOK

Thorma János, a magyar "Barbizon" festője.

A **Magyar Nemzeti Galériában** 2013. február 8-tól tekinthető meg Thorma János mintegy 120 alkotását felvonultató, a halálának 75. évfordulója alkalmából most rendezett kiállítása. A kiállított képanyag jelentős része nemcsak a nagyközönség, de a szakma számára is ismeretlen. Thorma János az 1896-ban európai hírévé vált nagybányai festőiskola egyik alapító tagja. Életének és festői működésének legfőbb helyszíne a Zazar-menti bányászváros, Nagybánya, amely csakhamar a magyar Barbizonná, a plein air magyar központjává vált. A kiállítás május 12-én zár.

"Unter 10 - Wertvolles en miniature" (10 alatt - miniatűr értékek)

Január 31-étől lesz látható a **Wien Museum** termeiben a fenti kiállítás. A kiállításra szánt tárgyakat a következő "szigorú" szabály alapján válogatták össze: méretük nem haladhatta meg a 10 cm-t. Különösen a biedermeier fejlesztette szinte a tökéletességig a lekicsinyítést – a miniatűr festmények, az újhegynyi naptárak, a gyűszű méretű ingaóra többségükben mind a 19. század termékei.

SZÍNHÁZ

Ödön von Horváth: Kasimir és Karoline

Humorral fűszerezett, bánatos ballada: oktoberfesti zsongás, hullámvasút, mutatványosok, tömeg. Ott van Kasimir is, a sofőr, aki tegnap veszítette el a munkáját, és ma már képtelen jól érezni magát. Menyasszonya, Karoline úgy dönt, egyedül szórakozik tovább: megismerkedik a dúsgazdag Rauch kereskedelmi tanácsossal...

Bécs: Josefstadt Theater - január 22, február 14, február 20 (19:30)

Főszereplők: Kasimir - Harald Windisch. Karoline - Katharina Straßer, Rauch - Heribert Sasse

Budapest: Örkény István Színház - január 24, február 20 (19:00)

Főszereplők: Kasimir - Polgár Csaba, Karoline - Szandtner Anna, Rauch - Csujka Imre

Absender: P.b.b.
Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Tel.: +43/6767196330.
E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A-1011 Wien, Schottengasse 6
BLZ: 11000. Konto Nr. 00207578600, IBAN: AT58110000207578600; SWIFT (BIC): BKAUATWW

Lapunk letölthető a BPT honlapjáról: www.bornemisza.at